

"אגורה באהלך עולמים"

(תהילים ס"א)

פרשת שמיני – תשפ"ב

'קרב אל המזבח' - כל אחד ואחד

זמני השבת
ירושלים
כניסה
18:29 דק'
יציאה
19:30

בפרשה שלנו, אהרון מצווה להביא עגל בן בקר לחטאת. אומר התרגום יונתן בן עוזיאל: תביא עגל, שלא יקטרג השטן על העגל שעשית בחורב (בחטא העגל).

הדברים צריכים ביאור. שהרי כבר לקח משה את אהרון בפרשה הקודמת וקידש אותו, ומתוקף איזו זכות שיש לאהרון הוא זכה לזה? הרי וודאי שיש לו זכות שעומדת לו. מצד שני, בפרשה שלנו מצווה אהרון להביא קרבן חטאת, לכפר על חטא. נמצא שאם יש חטא שמעכב על אהרון היה עליו להקריבו כבר בפרשה הקודמת לפני שזכה להתקדש ואם החטא אינו מעכב ועומדת לאהרון הזכות שלו, מדוע כאן בפרשה שלנו אין הזכות הזו עומדת לו והוא מחויב בקרבן חטאת?

עוד, אומר משה לאהרון "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדס פאשר צנה יהנה". מבאר הרמב"ן: "כך אמר לו משה לאהרון. אהרון אחי, למה נבחרת להיות כהן גדול? לא שתשרת לפני המקום? הגס דעתך ובוא ועבוד עבודתך. ויש אומרים היה אהרון רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתיירא ממנו, נכנס משה אצלו אמר לו: אהרון אחי, לא תירא ממה שאתה מתיירא, הגס דעתך ובא קרב אליו. לכך אמר, קרב אל המזבח. ויקרב אל המזבח בזריזות וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרון קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא ההוא קבוע לו במחשבתו כענין שנאמר וחטאתי נגדי תמיד. והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו ולכך אמר לו, הגס דעתך שלא יהיה שפל רוח כל כך, שכבר רצה אלהים את מעשיו".

כאשר נכנס אהרון להקריב על המזבח, קרנות המזבח נדמו לו כקני העגל וחזר אהרון צעד לאחור. נמצא שלא מספיק לאהרון מה שפייסו משה אחיו ויש דבר מה נוסף שמפריע לו.

נסה ליישב את הדברים:

כאשר המתינו ישראל למשה שירד מהר סיני והתעכב משה בירידתו, פנו עם ישראל לחור שיעשה להם אלוקים. כידוע, חור לא הסכים ורצה להילחם עמם וכתוצאה מכך הרגו אותו ישראל. לאחר מכן פנו ישראל לאהרון שיעשה להם אלוקים, אהרון רואה שהרגו את חור והוא מבין שאם אינו עושה כרצונם, גם הוא יהרג ואז חלילה לא תהיה תקומה לישראל. לכן, בליט ברירה ולמען ישראל עושה אהרון את מעשה העגל. ע"י מעשה זה מציל אהרון את ישראל מאובדן, ועל אף שלא הייתה בכונתו כלל לעשות עגל, יש בדבר איזה רושם של חטא והדבר לא נותן מנוחה לאהרון.

בפרשת צו אומר הקב"ה למשה "קח את אהרון". רמז לו משה לאהרון, שעל אף שיש לו תחושת אשמה במעשה העגל, אין לו ממה לחשוש והוא הראוי ביותר להקריב קרבנות כיוון שהקב"ה יודע שהיה אהרון אנוס ובעצם פעל אהרון את הפעולה הרצויה ביותר כלפי השם יתברך. משה מושך את אהרון בדברים על אותה מסירות נפש גדולה שהכניס עצמו לסכנה ובלבד שעם ישראל יינצל. נמצא שעוד לפני שהביא אהרון עגל לחטאת, רומז לו משה שאין לו חלק אמיתי בחטא העגל. לאחר מכן שציווה לו להביא עגל לחטאת הדבר היה מובן, כיוון שאין קטגור נעשה סניגור ואם היה לאהרון חלק משמעותי בעגל לא היה יכול להביא עגל לחטאת בדיוק כפי שישראל הביאו שיעיר עיזים ולא עגל.

אם כן, מדוע לאחר שפייסו בדברים מגיע אהרון למזבח, נרתע וחוזר לאחור?

פרשתנו פותחת בדברי משה לאהרון אחיו "קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני הנה. ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל נקבש בני שנה תמימים לעלה. ושור ואיל לשלמים לזבח לפני הנה ומנחה בלילה בשמן כי היום הנה נראה אליכם". את הקורבנות הללו צריכים להביא בכדי לכפר על מעשיהם, עם ישראל מתפללים לקב"ה שיוריד אש מהשמים ויקבל את קורבנותיהם ואכן לאחר שמשה ואהרון נכנסים למשכן ועושים את המוטל עליהם כותבת התורה "ותצא אש מלפני הנה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים ויירא כל העם ויראו ויפלו על פניהם". אם כן, האש שציפו לה כ"כ ירדה ואכלה את הקורבנות ועם ישראל שמח שמחה גדולה. ועלינו להבין על מה השמחה הגדולה? מה מיוחד באש זו שירדה להם?

אומר המדרש (שיר השירים רבה, ג, ו): "כתמרות עשן- אמר רבי אלעזר בשם ר' יוסי בן זמרא: בשעה שהיו ישראל מתנוודין ממסע למסע, היה עמוד הענן יורד ועמוד אש צומח ועשן המערכה עולה, כמין שני זיקוקין של אש יוצאין מבין שני בדי הארון, ושורפים לפניהם נחשים, שרפים ועקרבים, והיו אומות העולם רואין ואומרין: אלוהות הן אלו, אין תשמישן של אלו, אלא באש. ומאימתן של ישראל, נופל עליהם פחד ורעדה. הדא הוא דכתיב: תפול עליהם אימתה ופחד. 'נפלה' אין כתיב, אלא 'תפול' - מכאן ולהבא". מכאן שלישית יש אש נוספת שמלווה אותם ואם כן, מה ההתפעלות הגדולה מאותה אש שירדה לאכול את הקורבנות מהמזבח?

עם ישראל נושאים עליהם את עוון חטא העגל, הם מרגישים נזופים ורחוקים מהשם יתברך. הם מחכים לרגע בו תחזור השכינה לשרות ביניהם ונמצא שכל זמן שהיו נזופים, חיכו כ"כ לרגע הזה שתד האש והבינו שעל אף שיש להם ענני כבוד ועמוד אש, אין הדבר בזכותם אלא בזכות משה רבנו. עם ישראל מחפש לעצמו זכות ולכן מצפה לאותה עת שתד ותקבל את הקורבנות.

במשך שבעה ימים משה מקריב במשכן וביום השמיני לוקח משה את אהרון להקריב קורבנות. עם ישראל רואים זאת ואומרים בליבם, אם משה במשך שבעה ימים לא הצליח להוריד אש מהשמיים, כיצד יקריב אהרון ותד אש? עם ישראל תפסו בשכלם את פעולה זו כריחוק גדול יותר מהקב"ה. אבל אהרון מקריב והאש ירדה מהשמיים ואכלה את הקורבנות, עם ישראל עומדים מתפלאים ושמחתם הפכה להיות כפולה ומכופלת. אומר **רבנו בחיי**, האש הזו שירדה לאהרון, לא כבתה עד סוף בית ראשון. באש הזו הייתה חיבה יתרה וחיבור מחדש של הקב"ה עם ישראל.

במהלך הדורות ראינו לא מעט מקרים שירדה אש מהשמיים. כך התרחש עם מנוח וגדעון, גם לדוד ירדה אש משמים כשקנה את הגורן מארוונה היבוסי ובנה מזבח וירדה אש. לשלמה המלך ירדה אש כאשר הרחיב את מקום הבית הקרבנות ואף לאלהיה בהר הכרמל. מדוע במקרים אלו, לא הייתה שמחה והתפעלות יתרה? כיוון שבכל המקרים הללו, האש הייתה חד פעמית ברגע שנגמר העניין, גם האש נעלמה. במקרה שלנו ירדה האש לישראל ע"י התקרבותם להשם, ואש זו לא כבתה ולכן "ויראו ויפלו על פניהם".

ראינו בפרשה הקודמת, פרשת צו שהקב"ה מצווה את משה לקחת את אהרון ובניו ולקדש אותם ומקיים משה את הציווי. "ויקח משה משמן מן המשחה ומן הדם אשר על המזבח ויש על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו ויפלו על פניהם ויפלו על פניהם".

ניתן לצפות בשיעור המלא בערוץ של הרב דוד לוי ביוטיוב

שבת שלום! הרב דוד לוי

הגמרא **ביומא** (כב:) אומרת: "אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוח דעתו עליו אומרין לו חזור לאחוריק". בשל כך מלכות שאול פסקה ומלכות דוד לא פסקה. לשאול לא הייתה קופת שרצים אחריו, כל השושלת שלו הייתה טובה. דוד לעומתו מגיע מרות המואביה, הוא כבר מתחיל 'ברגל שמאל' ומלכותו קיימת לעד. אומרים **בעלי התוספות**: שקב"ה רוצה שאהרון הוא זה שיקריב, כיוון שיש לו רושם מסוים בחטא העגל, כך לעולם לא ירגיש עליונות כיוון שתמיד יהיה מה לומר עליו.

לאחר הקרבת הקורבנות כתוב **"וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת הָעָם וַיִּרְא כְבוֹד יְהוָה אֶל כָּל הָעָם"**. **רש"י** מסביר: "אמרו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל ז' ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה. והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: משה רבינו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. לכך אמר להם: זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', **אהרן אחי כדאי וחשוב ממני**, שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכס ותדעו שהמקום בחר בו".

איך יתכן להגיד אהרון כדאי וחשוב ממשה? על משה נאמר והאיש משה עניו מאוד מכל האדם, משמע גם מאהרון. במצרים אמר הקב"ה למשה, אהרון יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלוקים. שאפילו שהיה אהרון גדול ממשה וחייב משה בכבודו, בכל זאת הוא יהיה ירא ממשה כמו שמשא ירא מהאלוקים. ואפילו שיש מקומות שאמרו ששקולים היו משה ואהרון, זה כמובן לפני מעמד הר סיני, אך לאחר קבלת התורה, יש מי שיכול לעמוד מול משה? אמר לו הקב"ה למשה ואתה עמוד כאן עמדי והבדיל הקב"ה את משה מכל העם כולל מאהרון. אז מה הכוונה שאהרון חשוב וכדאי ממני?

אלא, ישנם שני סוגי ענווה. הראשונה, אדם השפל מצד עצמו. אין לו במה להתגאות ולכן הוא מרגיש הכנעה וענווה. הסוג השני, אדם ששווה הרבה ומעמדו נכבד, אבל הוא מודד עצמו ביחס לבורא ואז הוא מרגיש שגם אם היה פי אלף מאותו מעמד או מדרגה שהשיג, הוא כלום ושום דבר כי אין אפשרות להשוות לבורא ברוך הוא.

הענווה השנייה זו הענווה של משה, שהיה מסתכל על עצמו ביחס לקב"ה והיה מרגיש כאין וכאפס כלפי האלוקות. משה יודע שלאהרון יש משהו שיוציא ממנו תועלת גדולה יותר וזה רושם בחטא העגל. משה מבין שהרושם הזה יוציא מאהרון קרבה גדולה יותר לבורא יתברך, כי יהיה לו רצון לכפר על חטא זה לגמרי דבר שלמשה אין בו שייכות. בנקודה הזו של הקורבנות יש לאהרון דבר שאין אותו למשה ולכן כאשר אהרון הוא זה שמקריב את הקרבנות ויסגור על ישראל, זו הסגוריה הטובה ביותר וע"י עבודתו תשרה השכינה.

רק מי שיחשוב בצורה כזו, ויחיה בדרך זו ויזכור כי לא משנה איזו מדרגה הוא הגיע וזכה לה, תמיד אין הדבר מספיק כלפי השם יתברך. כמובן שאין בדברים אלו להכניס חלילה אף אחד לייאוש ולא שימעיט אדם בערכו, אלא להיפך. שידע האדם שתמיד יש מה להשתפר ואין דבר שיעצור אותו להיות ראשון לכל דבר שבקדושה. הרי מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ה' רוצה מכל אחד להתקרב למזבח והוא מקבל כל אחד בכל מצב בו הוא נמצא, רק שצריך לזכור שתמיד יש מה לשפר.

יהי רצון שנוכה שהדברים יהיו חקוקים בליבנו, נתקרב לבורא יתברך, נוכה להשראת השכינה ולביאת גואל צדק במהרה בימנו, אמן!

מוקדש לרפואת איתי רפאל בן מירה, רבקה בת שרה, ישראל מרדכי דוד בן שמעון צבי, משה בן רבקה, רונן בן מתילדה ולעילוי נשמת לאה בת רחל

אלא, לאהרון יש נדבך נוסף בעניין חטא העגל. לאחר שעשה אהרון את העגל לעם, רצו ישראל לעבוד את העגל. אמר להם אהרון, תמתינו ואבנה לכם מזבח (חשב אהרון שהוא יבנה לבד המזבח וימשוך את הזמן ובנתיים משה יגיע והכל יבוא על מקומו השלום) ונמצא שעם ישראל לא ביקשו מאהרון לעשות להם מזבח כפי שביקשו את העגל והדבר נעשה על דעתו הפרטית של אהרון והוא זה שיוס את הרעיון.

נמצא, שהדברים שאמר משה לאהרון הועילו לעניין הבאת העגל ונתרצה אהרון. אבל כאשר נכנס אהרון להקריב על המזבח, הוא מיד נזכר במזבח אותו הכין מעצמו בחטא העגל והרגיש שזה עלול לקטרג עליו כיוון שבה אהרון לא היה אנוס.

אומר לו משה, 'קרב אל המזבח'. אומר לו משה, הקב"ה יודע שכל כוונתך במעשה הייתה למנוע מישראל את החטא ולעכב אותם כמה שיותר וזה שאמר אהרון לישראל "חג לה' מחר". דחה אותם אהרון ליום המחרת וציין שזהו חג לה' ולא לעגל חלילה. בדעתו של אהרון, המזבח מקטרג עליו ולכן אמר לו משה, הגס דעתך שכבר רצה ה' מעשיך. הקב"ה יודע את עומק כוונת המעשים שלך שנבעו מרצון למנוע כיליון מישראל ולכן תנוח דעתך ואתה ראוי יותר מכולם להקריב.

הבן איש חי בספרו עוד יוסף חי מביא משל: לחבורת שודדים שהיו מתגוררים ביער והיו אורבים לעוברים בשביל הראשי. כאשר היה עובר אדם עשיר, היו הורגים אותו (בכדי שסיפור השוד לא יודע), לוקחים את הממון ומתחלקים ביניהם. יום אחד עבר במקום בן המלך, החליטו השודדים שגם אותו צריך להרוג ולקחת את ממונו. אחד מהחבורה חשב בליבו, כיצד נהרוג את בן המלך? הוא בן יחיד לאביו וצריך לרשת את המלוכה. קם אותו אחד ואמר, תניחו לי לטפל לבד בבן המלך, הוא יחיד כאן ביער, אני אגבור עליו לבדי ונחלק את השלל. הסכימו החבורה וכך היה, קפץ השודד על בן המלך, לקח ממנו את הסוס ואת כל ממונו ואמר לבן המלך, ברח מהר שחברי לא יראו אותך ויהרגו אותך.

חזר בן המלך לארמון, החלו כולם לחקור מה קרה ויצאו לחפש את אותו שודד. לאחר חיפושים נתפס השודד וגורו עליו המלך להיתלות. אך ביקש המלך כי טרם יתלה, יקבל ייסורים על מעשיו והיו מלקים אותו ברגליו ובכל מכה ומכה היה צועק ואומר, 'כואב לי הלב'. המלך שצפה במתרחש לא הבין את פשר הצעקה של השודד, עצר את המכות ושאל את השודד מדוע כשמלקים אותו ברגליו הוא צועק 'כואב לי הלב'! השיב השודד, כי הוא מצטער על הלב שלו, שכל מה שקורה לו זה בעבור הלב הרחום שלו. שאל המלך מה הכוונה? אמר לו, חברי השודדים רצו להרוג את הלב שלך, אבל אני ריחמתי עליו כיוון שידעתי שהוא בן יחיד וצריך לרשת את לבסוף את המלוכה. אם היו יודעים חברי שהשארתי את בנך חי, הם היו כבר הורגים אותי לפניך. לכן בייסורים הללו אני מצטער על הלב שלי, כי אם לא הייתי רחמן, לא הייתי כאן עכשיו סובל וגם הבן שלך לא היה כאן. שמע המלך את הדברים, ציווה להורידו, ריפא אותו ועשאו שר חשוב בממלכה.

הנמשל ברור הוא, אם היה אהרון נותן את המושכות בחטא העגל לבני ישראל, כנראה שלא הייתה להם תקומה ולא היינו כאן היום. אהרון שם את עצמו בחזית ומכניס עצמו לסכנה ובלבד שתהיה תקומה לישראל. משה מתפעל ממסירות אהרון ואומר לו, מה שאני לא הצלחתי לעשות ולהוריד את האש, רק אתה יכול לעשות.

התורה מלמדת אותנו מהו הגדר של אדם שלם. אהרון עושה מעשה גדול, עומד כגיבור בפרץ. הוא מציל את ישראל במעשיו ובכל זאת בהרגשה שלו, יש לו חלק בחטא "וחטאתי נגדי תמיד", החטא קבוע במחשבה שלו ואינו חש שעשה מעשה גדול על אף שאין לו חטא. זה אדם שלם, שלא משנה לאיזו דרגה הוא מתרומם, איזו מידה זכה לשבר ומהם מעשיו, במחשבה שלו תמיד הוא מרגיש חסר ולא תולה עצמו במעשיו המתוקנים.